

N:o 38.

Af Herr von Geijer: Om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om fardagsårsersättning åt visse tjenstemän vid indelta arméen.

Det kunde förutses att, vid genomförande af en så stor och omfattande reform som den nya löneregleringen för indelta arméens befäl, flere eller färre fall skulle inträffa, för hvilkas afgörande bestämda föreskrifter saknades i statsmakternas rörande samma lönereglering fattade beslut. Enligt hvad man äfven bort vänta, har regeringen, när dylika fall hänskjutits till dess pröfning, afgjort desamma under iakttagande af all den sparsamhet med statens medel, som med de för löneregleringen gifna allmänna bestämmelser kunde anses förenlig.

Häruti ligger enligt min tanke förklaringen hvarför officerare, hvilka, när löneregleringen den 1 Januari 1876 tog sin början, innehade beställningar med på lön anslagne boställen, men icke ännu hunnit samma boställen tillträda, gått i mistning af *fardagsårsersättning* från boställets afkastning. I öfverensstämmelse med stadganden i ett Kongl. Bref af den 13 Juli 1875, har nemligen officer i nyssberörda kategori icke erhållit större del af afkastningen utaf hans beställning tillhörande boställe, än som belöper »för den tid före den 1 Januari 1876», som han varit i saknad af detsamma. Han har i följd häraf, som jag längre fram skall närmare genom specifikt exempel visa, icke af anslaget till fardagsårens inlösen kommit i åtnjutande af sådan ersättning för 2 hela år.

Det vill dock synas af Kongl. Maj:ts nådiga proposition rörande nyssnämnda anslag och Riksdagens i anledning deraf fattade beslut, som hade det varit meningen, att fardagsårsersättning för 2:ne hela år skulle till-

komma enhvar officer, hvilken den dag då indelta aflöningssättet upphörde, eller den 31 December 1875, innehade sådan beställning, hvartill boställe var i stat anslaget. Den officer, hvilken redan hade tillträdt det till hans beställning hörande bostället när nya aflöningen den 1 Januari 1876 tog sin början, och hvilken samtidigt dermed ansågs från bostället uppsagd, har ock fått åtnjuta den fardagsrätt militieboställs-ordningens 54 § och allmän lag för sådant fall bestämma, nemligen en fardagsårsersättning, motsvarande boställets afkastning under 2 år från fardagen 1876. Deremot har, såsom nämnt är, den officer, som den 1 Januari 1876 icke ännu hunnit tillträda hans beställning åtföljande boställe, ingalunda erhållit *afkastning från boställe* under 2 år. Sålunda har Öfverste T., som från 1:a majorsbeställning vid N. N. regemente med innehafvande boställe Ohlstop, befordrades den 5 Mars 1875 till chef för samma regemente och som, enligt vanlig ordning, skolat den 14 Mars 1877 tillträda chefsbostället Hilleshög, visserligen erhållit fardagsårsersättning, motsvarande afkastningen under ett år (från den 14 Mars 1876 till den 14 Mars 1877) af Ohlstop, men deremot icke bekommit fardagsårsersättning för Hilleshög, utan i stället därför, jemlikt högstberörda nådiga bref den 13 Juli 1875, tillerkänts en kontant summa 2,543: 25 Kronor, motsvarande, när boställsräntan afdrages, $\frac{3}{4}$ af detta boställes afkastning för ett år, nemligen för tiden från och med månaden näst efter den då bemälde öfverste till chef befordrades, till och med December månad 1875. Männe icke billigheten fordrat att Öfverste T., i stället för honom tillgodokomne 2,543: 25 Kronor såsom ersättning för förlorad boställs-afkastning, fått fardagsårsersättning, motsvarande Hillehög's afkastning under ett år (från den 15 Mars 1877 till den 14 Mars 1878) med afdrag af boställsräntan eller 3,391 Kronor? På detta sätt hade han, i likhet med officerare, hvilka den 31 December 1875 redan tillträdt de boställen, som åtföljde deras beställningar, erhållit *fardagsårsersättning* för tvenne år, nemligen afkastningen af Ohlstop för året från fardagen 1876 och afkastningen af Hilleshög för året från fardagen 1877. För tillerkännande af fardagsårsersättning efter dylik grund torde icke ovigtiga skäl kunna hemtas från militieboställs-ordningen, fastän denna naturligtvis icke kan innehålla föreskrifter om huru förfaras skall vid sådana oförutsedda fall som löneregleringen. Det stadgas visserligen i 1 mom. af militieboställs-ordningens 55 §, att »tjensteman, som, innan tillträdesdag inträffar, afskedas, befordras eller transporteras, eller på annat sätt skiljes från *beställning*, hvarmed boställe åtföljer, tillträder icke detsamma», men för hvad angår offi-

cer i den kategori, hvarom nu är fråga, har intet af af allt detta inträffat, enär han med bibehållande af sin beställning blifvit, till följd af statsmakternes beslut, utan eget förvållande, från indelt lön skild. Hans rätt att tillträda bostället, som åtföljde hans beställning, eller ock därför erhålla fardagsårsersättning torde således icke genom 1 mom. i 55 § vara afskuren. I sjelfva verket läser frågan om fardagsårsersättningen ställa sig enklast, om man betänker, att enhvar officer, hvilken den 31 December 1875, då det indelta aflöningsättet upphörde, innehade beställning, hvarmed boställe åtföljde, billigtvis torde kunnat fordra, antingen han tillträdt bostället eller icke, att honom tillerkänts samma fardagsrätt, som enligt boställsordningen kommit hans sterbhus till godo, i fall han sagde dag med döden afgått. Betraktades saken på detta sätt, blefve, efter mitt förmenande, icke allenast de i boställsordningens 54 § gifna bestämmelser rörande fardagsrätt, utan äfven de föreskrifter derom, som innehållas i samma förordning 55 § 2 mom., så mycket som möjligt iakttagna; hvidan ock den officer hvilken den 31 December 1875 icke hunnit tillträda det boställe, som hörde till hans beställning, finge allt efter som han blifvit till beställningen nämnd 1875 eller 1874, ett eller tvenne års afkastning af samma boställe sig tillerkänd såsom *fardagsårsersättning*.

Bifogande afskrift af boställsordningen §§ 54 och 55, får jag, på grund af hvad som blifvit anfördt, vördsamt hemställa:

att Riksdagen aflåter underdånig skrifvelse med hemställan, det Kongl. Maj:t täcktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke tjensteman af indelta armén, hvilken, när löneregleringen tog sin början innehade beställning, hvarmed åtföljde boställe, det han icke hunnit tillträda, måtte af anslaget till fardagsårens inlösen komma i åtnjutande af fardagsårsersättning för sådant boställe.

Stockholm den 23 April 1877.

B. von Geijer.

(Bilaga).

SJETTE KAPITLET.

Om uppsägning, fardag och afflyttning.

§ 54. Med uppsägning, fardag och flyttning till och från boställen förhålles sålunda, att en indelningshafvare anses vara från bostället uppsagd samma dag, han antingen genom fullmakt eller transportresolution till annan beställning befordras, från tjensten erhåller afsked, eller på annat sätt skiljes eller med döden afgår, från hvilken dag han, dess enka, arfvingar eller rättsinnehafvare njuta fardagsrätt efter allmän lag.

§ 55. Tjensteman, som innan tillträdesdag inträffar, afskedas, befordras eller transporterats, eller på annat sätt skiljes från beställning, hvarmed boställe åtföljer, tillträder icke detsamma, utan skall den, som efter honom till beställningen befordras, bostället tillträda; — — —

Dör indelningshafvare före Thomædag det år då han blifvit befordrad, har hans sterbhus ingen rätt att taga befattning med bostället; men om han dör efter Thomædag det år han blifvit befordrad, eller året derefter före Thomædag, skall hans sterbhus äga att midfastan näst efter sistnämnde år inrymmas å bostället och der ett år eller till påföljande midfasta qvarsitta; hvaremot, om indelningsinnehafvaren dör efter Thomædag året näst efter det år, han befordrades, eller ock året derpå före tillträdesdagen den 14 Mars, sterbhuset må äga att likaledes sistnämnde dag och år emottaga bostället och der sitta qvar den öfriga delen af året och hela det följande samt vidare till midfastan året derefter.